

HE 220/2002 vp

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksellä ehdotetaan muutettavaksi terveydensuojelulakia (763/1994). Ehdotuksen mukaan laissa tarkoitettuja valvonnan ohjaukseen liittyviä tehtäviä siirrettäisiin sosiaali- ja terveysministeriöstä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen. Tällaisia tehtäviä olisivat esimerkiksi talousveden val-

vontaan ja jätteiden terveyshaittojen arviointiin liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät.

Lisäksi terveydensuojelulakiin ehdotetaan tehtäväksi uudesta perustuslaista johtuvia pienimuotoisia muutoksia.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2003.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Esityksen tarkoituksena on tehostaa terveydensuojelulain valvontaa siirtämällä lain toimeenpano- ja valvontatehtäviä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöstä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen (STTV). Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ohjaisi myös kuntia yhdenmukaisten valvontakäytäntöjen kehittämisessä. Uudistuksella pyrittäisiin lisäksi parantamaan kuntien mahdollisuuksia selvittää muun muassa EU:n edellyttämistä valvontatehtävistä esimerkiksi talousvesien valvonnassa. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriöllä säilyisi edelleen terveydensuojelulain valvonnan ylin johto sekä suunnittelu ja norminanto.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus on vuonna 1994 perustettu sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön alainen keskusvirasto. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ohjaa ja valvoo nykyisin alkoholilain (1143/1994), tupakkalain (693/1976) ja kemikaalilain (744/1989) noudattamista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen perustamisen yhteydessä sille päätettiin antaa edellä mainittujen lakien valtakunnalliset ohjaus- ja valvontatehtävät. Vastaava tehtävänsiirto toteutettiin terveydensuojelulain 8 luvun mukaisessa yleisen elintarvikehygienian valvonnassa, kun alan ohjaus- ja valvontatehtävät annettiin elintarvikeviraston (EV) hoidettavaksi. Lisäksi sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalalla säteilyturvakeskus (STUK) vastaa valtakunnallisista säteilyvalvontatehtävistä säteilylainsäädännön nojalla.

Suuri osa ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvista tai siihen liittyvistä valtakunnallisista ohjaus- ja valvontatehtävistä on täten siirretty ministeriöltä keskusvirastojen hoidettavaksi. Tehtävänsiirtojen ulkopuolelle on kuitenkin toistaiseksi jäänyt geeniteknikka-

lainsäädännön (377/1995) ja eräät terveydensuojelulainsäädännön mukaiset valtakunnalliset ohjaus- ja valvontatehtävät. Geeniteknikkalain muutos, jolla geeniteknikkalain mukaiset valvontatehtävät siirrettäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselle on valmisteilla.

Voimassaolevan terveydensuojelulain 4 §:n mukaan terveydensuojelun nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskevan valvonnan ylin johto sekä terveydensuojelun suunnittelu ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö voi antaa lain nojalla tarvittaessa yleisiä ohjeita terveyshaittojen arvioimiseksi. Terveydensuojelulain 8 luvun yleistä elintarvikehygieniää koskevien säännösten valvonnan ohjaus ja alaan liittyvä suunnittelu kuuluvat elintarvikevirastolle (terveydensuojelulaki 4 §). Terveydensuojelulain 5 ja 6 §:n mukaan terveydensuojelun valvonnan toimeenpano kuuluu kunnille lääninhallitusten ohjatessa ja valvoessa terveydensuojelua läänin alueella.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ohella valtion keskushallinnossa toimii terveydensuojelun valvontaa ja kehittämistä ohjaavana virastona ainoastaan elintarvikevirasto ja sekin ainoastaan terveydensuojelulain 8 luvun tarkoittamissa, elintarvikevalvontaan liittyvissä kysymyksissä.

Terveydensuojelulain 3 luvun ”luvanvarainen toiminta” ns. sijoituslupa on siirretty osaksi ympäristönsuojelulain (86/2000) tarkoittamaa ympäristölupaa. Terveydensuojelulain sijoituslupan tavoite, terveyshaitan syntymisen ehkäiseminen, on erikseen mainittu ympäristönsuojelulain 3 §:ssä. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön tehtävänä on terveydensuojelulain 4 §:n nojalla antaa ohjeita terveyshaittojen arvioimiseksi sekä toimia ympäristönsuojelulain tarkoittamana asiantuntijaviranomaisena.

Suomen liittyminen EU:n jäseneksi on monella tavalla vaikuttanut terveydensuojelun lainsäädäntöön ja sen toimeenpanoon. Suuri osa terveydensuojelulain säännöksistä perustuu yhteisöelainsäädäntöön, kuten esimerkiksi talousveden ja uimavesien valvonta sekä

elintarvikehygieniä. Eräillä muilla alueilla, esimerkiksi asuntojen terveystarkastuksessa on odotettavissa kansainvälisten normien ja menettelytapojen yhdenmukaistumista lähivuosina. Terveystarkastuksen osuus EU:n 6:nnessä ympäristöohjelmassa on aikaisempiin ohjelmiin nähden selvästi korostunut, mikä merkitsee lisääntyviä tehtäviä erityisesti sosiaali- ja terveystarkastukselle.

2.2. Kansainvälinen kehitys ja ulkomaiden lainsäädäntö

Terveystarkastuslainsäädännön valvontatehtävien organisointi kuuluu kansalliseen harkintaan, eikä kansainvälisellä kehityksellä ja ulkomaiden lainsäädännöllä ole näin ollen suoraa vaikutusta siihen miten, kyseessä olevien valvontatehtävien organisointi hoidetaan maassamme.

2.3. Nykytilan arviointi

Suuri osa ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvista tai siihen liittyvistä valtakunnallisista ohjaus- ja valvontatehtävistä on siirretty ministeriöltä keskusvirastojen hoidettavaksi. Tehtävänsiirtojen ulkopuolelle on toistaiseksi jäänyt geenitekniikkalainsäädännön ja eräät terveystarkastuslainsäädännön mukaiset valtakunnalliset ohjaus- ja valvontatehtävät.

Ympäristöterveydenhuollon kehittämisen kannalta on tärkeää, että tehtävänsiirtoja jatketaan siten, että muitakin ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisia lainsäädännön ohjaus- ja valvontatehtäviä siirrettäisiin ministeriöstä keskusviraston hoidettavaksi. Sosiaali- ja terveystarkastuksen hallinnonalalla tehtävien luonteva sijoituspaikka olisi sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus, jolle on jo siirretty vastaavia hallinnollisia ohjaus- ja valvontatehtäviä. Näin sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tehtäväkenttää voitaisiin monipuolistaa ja laajentaa sekä samalla saavuttaa synergiaetuja. Esimerkiksi kemikaalien terveystarkastusten arvioinnilla on paljon yhteyksiä yleiseen terveyshaittojen arviointiin. Edellä mainituin perustein sosiaali- ja terveystarkastuksesta voitaisiin siirtää terveystarkastuslainsäädäntöä

kunnalliset ohjaus- ja valvontatehtävät sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen. Tällaisia olisivat esimerkiksi terveyshaittojen arviointiin, jätehuollon terveydellisten kysymysten arviointiin liittyvät ohjaus- ja valvontatehtävät.

Sosiaali- ja terveystarkastuksen tehtävänä on ohjata ja johtaa terveystarkastuksen valvontaa Suomessa. Läänin alueella valvonnan toimeenpanon seurannasta ja kuntien ohjaamisesta vastaa lääninhallitus. Käytännön valvontatyön toteutus kuuluu kunnan terveystarkastusviranomaiselle ja sen alaisena työskenteleville eläinlääkäreille ja terveystarkastajille. Varsinkin terveystarkastajien määrä väheni 1990-luvulla voimakkaasti (30 %) samalla kun valvontatehtävien määrä on lisääntynyt muun muassa asuntojen kosteus- ja mikrobivaurioiden selvitystarpeen vuoksi. Valvontatehtävien vaikeutuminen ja lisääntyminen on johtanut myös tarpeeseen lisätä keskitettyä ohjausta ja neuvontaa valvonnan eri osa-alueilla.

Terveystarkastuslain säätämisen aikaan 1994/1995 valtion sosiaali- ja terveyshallinnon keskusvirastot oli lakkautettu. Tämän johdosta terveystarkastuslakia säädettäessä useat aikaisemmin lääkintöhallitukselle ja sittemmin sosiaali- ja terveyshallitukselle kuuluneet valvonnan johtotehtävät jouduttiin suurilta osin siirtämään sosiaali- ja terveystarkastuksen vastuulle. Järjestely ei ole nykyisissä EU-jäsenyyden aikaisissa oloissa taroituksenmukainen. Sosiaali- ja terveystarkastuksen tulee ensisijassa vastata yhteisölaainsäädännön ja kotimaisen lainsäädännön valmistelusta sekä ympäristöterveydenhuollon kansainvälisten järjestöjen asioiden ja sopimusten valmistelusta ja voimaansaattamisesta. Täten lainsäädännön toimeenpanon ja valvonnan käytännön johtoa ei ole mahdollista toteuttaa riittävällä tehokkuudella ministeriöstä käsin.

Tehtävien siirtojen jälkeen ministeriöön jäisi vastuu lainsäädännön valmistelusta sekä siihen liittyvästä EY-lainsäädännön valmistelusta, toiminnan yleisestä johtamisesta ja ohjauksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus vastaisi alan valtakunnallisista valvontatehtävistä sekä lääninhallitusten ja kuntien ohjauksesta.

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksen tavoitteena on tehostaa ympäristöterveydenhuollon valvonnan toimeenpanon ohjausta sekä kuntien mahdollisuuksia suorittaa valvonnan toimeenpanosta nykyistä paremmin. Ehdotuksen tavoitteena on myös parantaa sosiaali- ja terveysministeriön edellytyksiä hoitaa sille kuuluvan ympäristöterveydenhuollon norminannon valmistelua ja yhteisölaainsäädännön valmisteluun osallistumista.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksen keskeisenä ehdotuksena on siirtää sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tehtäväksi ohjata terveydensuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja ohjausta. Tuotevalvontakeskus voisi antaa myös lain säännösten toimeenpanoa ja valvontaa koskevia ohjeita. Tällä tavoin voidaan lisätä valvonnan yhdenmukaisuutta kunnissa ja lisätä kansalaisten ja toiminnanharjoittajien oikeusturvaa valvontatoimenpiteiden toteuttamisessa.

Esityksessä ehdotetaan myös eräiden nykyisin kunnille kuuluvien valvontatehtävien ohjauksen antamista tuotevalvontakeskuksen hoidettavaksi kuten terveydensuojelulain 25 §:n mukaiset jätteitä koskevat ohjeet. Samalla myös muutettaisiin eräät nykyisessä laissa asetuksella annetut säännökset perustuslain 80 §:ssä edellyttämiksi sosiaali- ja terveysministeriön asetuksiksi.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Tehtävänsiirto toteutettaisiin valtion vuoden 2003 talousarvioesityksessä siirtämällä 250 000 euroa ministeriön momentilta 33.53.23 "Terveyden edistäminen ja valvonta" sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvon-

takesukuksen momentille 33.09.21. Määrärahaa voitaisiin käyttää 2 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja valvonnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen. Tehtävänsiirrosta ei aiheudu lisäkuluja valtionhallinnolle eikä kunnille.

4.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksellä lisättäisiin sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tehtäviä terveydensuojelulain toimeenpano- ja valvontatehtävillä, jotka siirrettäisiin tuotevalvontakeskukseen sosiaali- ja terveysministeriöstä. Valvontatehtävien siirto ministeriöstä keskushallinnon valvontayksikölle on nykyisten hallinnon kehittämisperiaatteiden mukainen. Siirron henkilöstövaikutuksena olisi hallinnonalan sisäinen siirto, jolla olisi mahdollista palkata sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen lisähenkilöstöä kahden henkilötyövuoden verran.

4.3. Ympäristövaikutukset

Esityksellä ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia, mutta sen tavoitteena on parantaa organisaatiouudistuksen myötä kunnissa toteutettavaa terveydensuojelulain toimeenpanoa ja valvontaa ja täten edistää välillisesti elinympäristön terveellisyyttä.

4.4. Vaikutukset eri kansalaisryhmien asemaan

Esityksellä ei ole vaikutuksia eri kansalaisryhmien asemaan.

5. Asian valmistelu

5.1. Valmisteluvaiheet ja -aineisto

Esitys on valmisteltu virkatyönä sosiaali- ja terveysministeriössä yhteistyössä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kanssa.

5.2. Lausunnot

Esityksestä on pyydetty lausunnot kauppa- ja teollisuusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, Suomen Kuntaliitolta, elintarvikevirastolta, sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselta, Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry:ltä, Kuntien terveystarkastajat ry:ltä ja Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistykseltä. Lausunnot on saatu kauppa- ja teollisuusministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, oikeusministeriöltä, ympäristöministeriöltä, elintarvikevirastolta, sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukselta, Kuntien terveystarkastajat ry:ltä, Ympäristö- ja terveysalan tekniset ry:ltä ja Eläinlääkärihygieenikkojen yhdistykseltä.

6. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

6.1. Riippuvuus muista esityksistä

Esitys ei ole riippuvainen muista hallituksen esityksistä, mutta geeniteknikkalakia koskeva valmisteilla oleva hallituksen esitys täydentää tässä esityksessä ehdotettuja tehtävänsiirtoja sosiaali- ja terveysministeriöstä sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskukseen.

6.2. Riippuvuus kansainvälisistä sopimuksista ja velvoitteista

Esityksellä ei ole vaikutuksia kansainvälisiin sopimuksiin ja velvoitteisiin.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

4 §. *Valvonnan johto ja ohjaus.* Terveydensuojelulain 4 §:n 1 momentissa mainittu terveydensuojelun yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus säilyisivät sosiaali- ja terveysministeriöllä.

Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen otettaisiin maininta sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksesta, jonka tehtävänä olisi vastata terveydensuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanon valvonnasta ja ohjauksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus vastaisi käytännössä terveydensuojelulain lukujen 4 (Ilmoituksenvaarainen toiminta), 5. luku (Talousvesi), 6. luku (Jätteet ja jätevedet), 7. luku (Asunnon ja muun oleskelutilan sekä yleisten alueiden terveydelliset vaatimukset) ja 9. luku (Hautausmaat ja hautaaminen) valvontaa kuuluvasta ohjauksesta.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen lain toimeenpanoa koskeva ohjaus suuntautuisi erityisesti, yhteistyössä lääninhallitusten kanssa, kunnan terveydensuojeluviranomaisten valvontakäytäntöjen kehittämiseen ja neuvontaan valvontakäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi koko maassa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus vastaisi myös terveydensuojelulain 13 §:n tarkoittamien ilmoitusmenettelyjen kehittämisestä. Sosiaali- ja terveysministeriön toimenkuvan suuntautuessa entistä enemmän yhteisölainsäädännön valmisteluun, normintoon ja kansainvälisten, terveydensuojelua koskevien sopimusten ja ohjelmien laadintaan, valvontatoimenpiteiden ohjaus ja kehittäminen kunnan valvontaviranomaisen tueksi on viime vuosina heikentynyt jatkuvasti. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kehittäminen sosiaali- ja terveysministeriötä avustavaksi keskusvirastoksi on siten välttämätöntä. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen kehittäminen terveydensuojelun keskusvirastoksi

parantaa myös Suomen mahdollisuuksia hoitaa sille kuuluvien, EU:lle laadittavien raporttien ynnä muiden sellaisten tehtävien valmistelua. Terveydensuojelulain 8. luvun (Yleinen elintarvikehygieniä) valvontatehtävien ohjaus säilyisi edelleen elintarvikevirastolla. Sosiaali- ja terveysministeriöllä säilyisi edelleen, kuten nykyisessäkin laissa terveydensuojelun ylin johto, suunnittelu ja ohjaus.

Voimassaolevan terveydensuojelulain 4 §:n 3 momentissa on säädetty, että sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa yleisiä ohjeita terveyshaittojen arvioimiseksi. Ehdotettu säännös ei sisältäisi erityistä mainintaa valtuudesta antaa asiaa koskevia ohjeita. Perustuslain 68 §:n mukaan ministeriö ja sen alaiset virastot voivat antaa hallinnollisia määräyksiä yleistoiimivaltansa nojalla. Näin ollen jatkossa sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa tarvittaessa yleisiä ohjeita tässä laissa tarkoitettujen terveyshaittojen arviointiperusteista. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus voi puolestaan antaa ohjeita lain säännösten toimeenpanoa ja valvontaa koskevissa asioissa.

7 §. *Kunnan terveydensuojeluviranomainen.* Terveydensuojelulain 7 §:n 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi perustuslain 80 §:n perusteella siten, että säännöksessä viitattaisiin asetuksen antajaan, joka olisi valtioneuvosto. Lisäksi pykälään ehdotetaan myös lisättäväksi perusluonnehdinnat kunnan terveydensuojeluviranomaisen pätevyydestä. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla kunnallisella viranhaltijalla olisi oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai teknillinen opistotasoinen tutkinto. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavan viranhaltijan kelpoisuuden täyttäisi myös henkilö, joka terveydensuojelulain voimaan tullessa hoiti vastaavia terveydenhuoltolain (469/1965) valvontatehtäviä. Asiasisällöltään vastaava säännös on nykyisin terveydensuojeluasetuksen 43 §:ssä.

13 §. *Ilmoitusvelvollisuus.* Terveydensuojelulain 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 3 moment-

ti, 5 momentti ja 6 momentti ehdotetaan muutettavaksi siten, että perustuslain 80 §:n perusteella säännöksissä viitattaisiin asetuksen antaviin tahoihin. Perustuslain 80 §:n mukaan ministeriö voi antaa asetuksen teknisluonteisista asioista. Tällaisista seikoista on kyse 1 momentin 6 kohdassa, 3 momentissa ja 6 momentissa, joissa asetuksen antajana olisi mainittu sosiaali- ja terveysministeriö. Näin ollen vain 5 momentissa asetuksen antaja olisi valtioneuvosto, kuten nykyisin.

14 §. *Ilmoitus eräissä tapauksissa.* Voimassaolevan 14 §:n 1 momentin nojalla sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä matkustaja-aluksessa, lentokoneessa, junassa tai muussa yleisessä kulkuvälineessä olevan elintarvikehuoneiston ilmoituksen tekemisestä. Koska ilmoitus koskee elintarvikehuoneistoa ja sen hygieniää on perusteltua, että elintarvikevirasto, joka lain 4 §:n nojalla valvoo yleistä elintarvikehygieniää, velvoittaa toiminnanharjoittajan tekemään kyseessä olevan ilmoituksen. Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että velvoitteen ilmoituksen tekemisestä antaa elintarvikevirasto sosiaali- ja terveysministeriön asemesta.

15 §. *Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset* Terveydensuojelulain 15 §:n 3 momentin mukaan päätöksestä ja sen sisällöstä säädetään asetuksella. Perustuslain 80 §:n mukaisesti pykälää ehdotetaan muutettavaksi, että asetuksenantaja olisi valtioneuvosto.

25 §. *Jätteitä koskevat yleiset ohjeet.* Jätteiden ja jätevesien käsittelystä on usein todettu aiheutuvan, esimerkiksi jätevesilietteiden levityksen seurauksena terveyshaitaksi katsottavaa hajuhaittaa. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tehtävänä olisi antaa jätteiden ja jätevesien käsittelystä ohjeita terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Jotta ohjeet eivät olisi ristiriitaisia ympäristönsuojelun tavoitteiden ja määräysten kanssa, sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen tulisi ennen ohjeiden antamista hankkia niistä muiden sellaisten viranomaisen tai tahojen kannanotto, joiden toimintaa tai etua asia erityisesti koskee.

32 §. *Asunto, yleisiä alueita ja laitoksia koskevat tarkemmat säännökset ja ohjeet.* Terveydensuojelulain 32 § ehdotetaan muutettavaksi kokonaisuudessaan. Pykälän 1

momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä terveydellisiin perustein fysikaalisista, kemiallisista ja biologisista tekijöistä asunnossa ja muussa oleskeluun tarkoitettussa tilassa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voitaisiin antaa tarkempia säännöksiä:

1) lain 28 §:ssä tarkoitettujen alueiden ja laitosten terveydellisistä arviointiperusteista;

2) lain 29 §:ssä mainittujen yleisen uimailan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus-, hieronta- tai muun vastaavan yleisen altaan veden terveydellisistä laatuvaatimuksista ja säännöllisestä valvonnasta; sekä

3) yleisen uimarannan tai uimapaikan veden terveydellisistä ja muista laatuvaatimuksista.

43 §. *Asetuksenantovaltuutus.* Pykälää ehdotetaan muutettavaksi siten, että perustuslain 80 §:n mukaisesti säännöksessä olisi asetuksen antavana tahona mainittu valtioneuvosto.

54 §. *Rangaistussäännökset.* Terveydensuojelulain 54 §:n 4 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavaksi. Edellä mainittu säännös viittaa terveydensuojelulain 19 ja 23 §:n, jotka ovat kumottuja lailla 120/2001.

56 §. *Muutoksenhaku.* Terveydensuojelulain 56 §:n 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, kunnan terveydensuojeluviranomaisella olisi oikeus hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä. Muutos ehdotetaan tehtäväksi sen vuoksi, että hallintolainkäyttölain 6 §:n mukaan viranomaisen ei saa valittaa ellei laissa ole näin säädetty tai viranomaisen valitusoikeus on julkisen edun vuoksi tarpeen. Muutosta vastaava menettely on omaksuttu muun muassa ympäristönsuojelulain (86/2002) 97 §:ssä.

Lisäksi 56 §:n 5 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Tässä momentissa säädetään siitä, että uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta valittamalla. Tämä säännös on perustuslain 21 §:n vastainen ja se tulee siksi kumota.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivän tammikuuta 2003. Ennen lain voimaan-

tuloa voitaisiin ryhtyä sen täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

*Lakiehdotus***Laki****terveydensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/1994) 54 §:n 4 momentin 2 kohta ja 56 §:n 5 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 54 §:n 4 momentin 2 kohta laissa 405/2002 ja 56 §:n 5 momentti sellaisena kuin ne ovat 54 §:n 4 momentin 2 kohta laissa 405/2002 ja 56 §:n 5 momentti laissa 777/1996, sekä:

muutetaan 4 §, 7 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 13 §:n 3, 5 ja 6 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 3 momentti, 25 §, 32 § ja 43 § ja 56 §:n 2 momentti sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 3 momentti laissa 691/2001, 13 §:n 6 momentti ja 56 §:n 2 momentti mainitussa laissa 777/1996 sekä 25 § laissa 83/1995, seuraavasti:

4 §

Valvonnan johto ja ohjaus

Terveydensuojelun yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

Elintarvikeviraston asiana on suunnitella, ohjata ja valvoa terveydensuojelua omalla toimialallaan.

7 §

Kunnan terveydensuojeluviranomainen

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoita-

valla kunnallisella viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai teknillinen opistotason tutkinto. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavan viranhaltijan kelpoisuuden täyttää myös henkilö, joka terveydensuojelulain voimaan tullessa hoiti vastaavia terveydenhoitolain (469/1965) valvontatehtäviä. Terveydensuojelun tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle seuraavista toiminnoista:

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen perustamisesta tai käyttöönnotosta, jonka hygieenisille olosuhteille on sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen asetettava erityisiä velvoitteita; sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin edellä tarkoitetuista erityisistä velvoitteista.

Ilmoitus on niin ikään tehtävä, kun elintarvikkeita myydään liikkuvasta kioskista, myyntivaunusta tai muusta liikkuvasta laitteesta. Ilmoituksen tekemisestä säädetään erikseen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, milloin elintarvikehuoneistoa on pidettävä tilapäisenä.

14 §

Ilmoitus eräissä tapauksissa

Elintarvikevirasto voi toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen velvoittaa ilmoituksen tehtäväksi elintarvikehuoneistosta, joka sijaitsee matkustaja-aluksessa, lentokoneessa, junassa tai muussa yleisessä kulkuvälineessä.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Tarkemmat säännökset päätöksestä ja sen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Jätteitä koskevat yleiset ohjeet

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus voi antaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi ohjeita jätteiden käsittelystä, jätevesien desinfioimisesta, kuolleiden luonnonva-

raisten eläinten käsittelystä sekä käymälän rakentamiseen liittyvistä hygieenisistä vaatimuksista. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen on ennen ohjeiden antamista kuultava muita viranomaisia tai tahoja, joiden toimintaa tai etua asia erityisesti koskee.

32 §

Asuntoja, yleisiä alueita ja laitoksia koskevat tarkemmat säännökset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä terveydellisiin perustein fysikaalisista, kemiallisista ja biologisista tekijöistä asunnossa ja muussa oleskeluun tarkoitettussa tilassa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 28 §:ssä tarkoitettujen alueiden ja laitosten terveydellisistä arviointiperusteista;

2) 29 §:ssä tarkoitettujen yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus-, hieronta- tai muun vastaavan yleisen altaan veden terveydellisistä laatuvaatimuksista ja säännöllisestä valvonnasta; sekä

3) yleisen uimarannan tai uima-alueen veden terveydellisistä ja muista laatuvaatimuksista

43 §

Asetuksenantovaltuus

Hautaamiseen käytettävistä alueista ja haataamisesta, ruumiin kuljettamisesta sekä haudatun ruumiin siirtämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

56 §

Muutoksenhaku

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuun kunnan lautakunnan tai muun toimielimen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on

oikeus hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä sen täytäntöönpanon vaatimiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 18 päivänä lokakuuta 2002

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Peruspalveluministeri *Eva Biaudet*

Laki**terveydensuojelulain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/1994) 54 §:n 4 momentin 2 kohta ja 56 §:n 5 momentti, sellaisena kuin ne ovat, 54 §:n 4 momentin 2 kohta laissa 405/2002 ja 56 §:n 5 momentti sellaisena kuin ne ovat 54 §:n 4 momentin 2 kohta laissa 405/2002 ja 56 §:n 5 momentti laissa 777/1996, sekä:

muutetaan 4 §, 7 §:n 3 momentti, 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 13 §:n 3, 5 ja 6 momentti, 14 §:n 1 momentti, 15 §:n 3 momentti, 25 §, 32 § ja 43 § ja 56 §:n 2 momentti sellaisina kuin niistä ovat 7 §:n 3 momentti laissa 691/2001, 13 §:n 6 momentti ja 56 §:n 2 momentti mainitussa laissa 777/1996 sekä 25 § laissa 83/1995, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

4 §

Ylin ohjaus ja valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista koskevan valvonnan ylin johto sekä terveydensuojelun suunnittelu ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Elintarvikeviraston asiana on suunnitella, ohjata ja valvoa terveydensuojelua omalla toimialallaan.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa yleisiä ohjeita terveyshaittojen arvioimiseksi.

7 §

Kunnan terveydensuojeluviranomainen

Terveydensuojelun tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella.

Ehdotus

4 §

Valvonnan johto ja ohjaus

Terveydensuojelun yleisen suunnittelun ja valvonnan ylin johto ja ohjaus kuuluvat sosiaali- ja terveysministeriölle.

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten toimeenpanoa ja valvontaa.

Elintarvikeviraston asiana on suunnitella, ohjata ja valvoa terveydensuojelua omalla toimialallaan.

7 §

Kunnan terveydensuojeluviranomainen

Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavalla kunnallisella viranhaltijalla on oltava soveltuva korkeakoulu-, ammattikorkeakoulu- tai teknillinen opistotason tutkinto. Terveydensuojelun valvontatehtäviä hoitavan viranhaltijan kelpoisuuden täyttää myös henkilö, joka terveydensuojelulain voimaan tullessa hoiti vastaavia terveydenhoitolain (469/1965) valvontatehtäviä. Terveyden-

suojelun tehtäviä hoitavien viranhaltijoiden kelpoisuusehdoista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle seuraavista toiminnoista:

6) asetuksella säädettävän muun huoneiston tai laitoksen perustamisesta tai käyttöön otosta, jonka hygieenisille olosuhteille on sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen asetettava erityisiä velvoitteita.

Elintarvikkeiden myynnistä liikkuvasta kioskista, myyntivaunusta tai muusta liikkuvasta laitteesta tehtävästä ilmoituksesta säädetään erikseen asetuksella.

Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan asetuksella.

Asianomainen ministeriö voi määrätä, milloin elintarvikehuoneistoa on pidettävä tilapäisenä.

14 §

Ilmoitus eräissä tapauksissa

Sosiaali- ja terveysministeriö voi määrätä matkustaja-aluksessa, lentokoneessa, junassa tai muussa yleisessä kulkuvälineessä olevan elintarvikehuoneiston ilmoituksen tekemisestä.

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on tehtävä hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista kirjallinen ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle seuraavista toiminnoista:

6) sellaisen muun huoneiston tai laitoksen perustamisesta tai käyttöön otosta, jonka hygieenisille olosuhteille on sen käyttäjämäärä tai toiminnan luonne huomioon ottaen asetettava erityisiä velvoitteita; sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella säädetään tarkemmin edellä tarkoitetuista erityisistä velvoitteista.

Ilmoitus on niin ikään tehtävä, kun elintarvikkeita myydään liikkuvasta kioskista, myyntivaunusta tai muusta liikkuvasta laitteesta. Ilmoituksen tekemisestä säädetään erikseen sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella.

Tarkemmat säännökset ilmoituksesta ja siihen liitettävistä selvityksistä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan säätää, milloin elintarvikehuoneistoa on pidettävä tilapäisenä.

14 §

Ilmoitus eräissä tapauksissa

Elintarvikevirasto voi toiminnan laatu ja laajuus huomioon ottaen velvoittaa ilmoituksen tehtäväksi elintarvikehuoneistosta, joka sijaitsee matkustaja-aluksessa, lentokoneessa, junassa tai muussa yleisessä kulkuvälineessä.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Tarkemmat säännökset päätöksestä ja sen sisällöstä annetaan asetuksella.

25 §

Jätteitä koskevat yleiset määräykset

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi kunnan ympäristönsuojeluviranomaista ja tarvittaessa asianomaista alueellista ympäristökeskusta kuultuaan antaa terveyshaittojen synnyn ehkäisemiseksi tarpeelliset määräykset sairaalajätteen käsittelystä, jätevesien desinfiomisesta sekä vesikäymälän rakentamisesta ja käytöstä, jollei sitä ole liitetty yleiseen viemäriin.

32 §

Asuntoja, yleisiä alueita ja laitoksia koskevat tarkemmat määräykset ja ohjeet

Sosiaali- ja terveysministeriö voi antaa terveydellisin perustein tarkempia määräyksiä ja ohjeita fysikaalisista, kemiallisista ja biologisista tekijöistä asunnossa ja muussa oleskeluun tarkoitettussa tilassa.

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä ja ohjeita:

1) edellä 28 §:ssä tarkoitettujen alueiden ja laitosten terveydellisistä arviointiperusteista;

2) edellä 29 §:ssä mainittujen yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus-, hieronta- tai muun vastaavan yleisen altaan veden terveydellisistä laatuvaatimuksista ja säännöllisestä valvonnasta; sekä

3) yleisen uimarannan tai uimapaikan veden terveydellisistä ja muista laatuvaatimuksista.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Tarkemmat säännökset päätöksestä ja sen sisällöstä annetaan valtioneuvoston asetuksella.

25 §

Jätteitä koskevat yleiset ohjeet

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus voi antaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi ohjeita jätteiden käsittelystä, jätevesien desinfiomisesta, kuolleiden luonnonvaraisten eläinten käsittelystä sekä käymälän rakentamiseen liittyvistä hygieenistä vaatimuksista. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskuksen on ennen ohjeiden antamista kuultava muita viranomaisia tai tahoja, joiden toimintaa tai etua asia erityisesti koskee.

32 §

Asuntoja, yleisiä alueita ja laitoksia koskevat tarkemmat säännökset

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä terveydellisin perustein fysikaalisista, kemiallisista ja biologisista tekijöistä asunnossa ja muussa oleskeluun tarkoitettussa tilassa.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä:

1) 28 §:ssä tarkoitettujen alueiden ja laitosten terveydellisistä arviointiperusteista;

2) 29 §:ssä tarkoitettujen yleisen uimalan, uimahallin, uimarannan, kylpylän sekä yleisen virkistymis-, kuntoutus-, hieronta- tai muun vastaavan yleisen altaan veden terveydellisistä laatuvaatimuksista ja säännöllisestä valvonnasta; sekä

3) yleisen uimarannan tai uimapaikan veden terveydellisistä ja muista laatuvaatimuksista.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Tarkempia säännöksiä hautaamiseen käytettävistä alueista ja hautaamisesta, ruumiin kuljettamisesta sekä haudatun ruumiin siirtämisestä voidaan antaa asetuksella.

56 §

Muutoksenhaku

Edellä 7 §:ssä tarkoitetun kunnan lautakunnan tai muun toimielimen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta hallintolainkäyttölaissa (586/96) säädettyssä järjestyksessä valittamalla lääninoikeuteen 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Edellä 53 §:ssä säädettyyn uhkasakon asettamista koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

43 §

Asetuksenantovaltuus

Hautaamiseen käytettävistä alueista ja hautaamisesta, ruumiin kuljettamisesta sekä haudatun ruumiin siirtämisestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

56 §

Muutoksenhaku

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuun kunnan lautakunnan tai muun toimielimen tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuden päätökseen, jolla hallinto-oikeus on kumonnut kunnan terveydensuojeluviranomaisen päätöksen tai muuttanut sitä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 200 .

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä
sen täytäntöönpanon vaatimiin toimenpiteisiin.